

Internationella nyheter i svenska medier

Johan Lindell*

Inledning

1795 skrev Immanuel Kant att den mänskliga gemenskapen var så omfattande att lagöverträdelser på en plats skulle kännas över hela världen (Kant 1795/2009). 224 år senare känns citatet mer aktuellt än någonsin. En värld präglad av sammanlänkning och humanitära kriser som inte låter sig hållas inom nationernas gränser ställer krav på journalistiken. Medieforskare menar att en ”global journalistik” (Berglez 2008) bör produceras i enlighet med en ”global medieetik” (Ward 2010).

I idéerna om en journalistik som ska vara inställd på att möta globaliseringens framfart finns en tydlig förväntning, eller åtminstone en vilja. I medieutbudet ska världsmedborgaren finna den information hon behöver för att förstå sin och andras plats i världen som helhet. Samtidigt har forskning identifierat hinder såsom journalistiska arbetsrutiner, förväntningar på

* Johan Lindell är docent i medie- och kommunikationsvetenskap vid Karlstads universitet.

publiken och (lokala) annonsmarknader som – trots journalisternas sympatiska inställningar till idén om ett mer globaliserat arbetssätt – präglar det vardagliga nyhetsarbetet och riktar journalistiken mot det lokala eller nationella (Dencik 2013; Lindell och Karlsson 2016). Trots sådana hinder är frågan om andelen internationella nyheter i medierna fortfarande oklar. I motsats till en vanlig föreställning om att nyheter fokuserar mindre och mindre på internationella händelser, exempelvis på grund av minskade satsningar på utlandskorrespondenter, har Barnhurst (2016) visat att andelen ökar i amerikansk media. Hur ser det ut i Sverige? Andra frågor rör vilka medier som ligger i framkant när det gäller publicering av nyheter med internationellt fokus, vad som karaktäriserar innehållet i dem och hur populära de är.

I det här kapitlet fortsätter vi att närma oss frågan om journalistikens (eventuella) globalisering på empirisk grund. Med hjälp av Institutet för mediestudiers innehållsanalys, som inrymmer över tjugo tusen nyheter publicerade mellan 2007 och 2018, besvaras följande fyra forskningsfrågor:

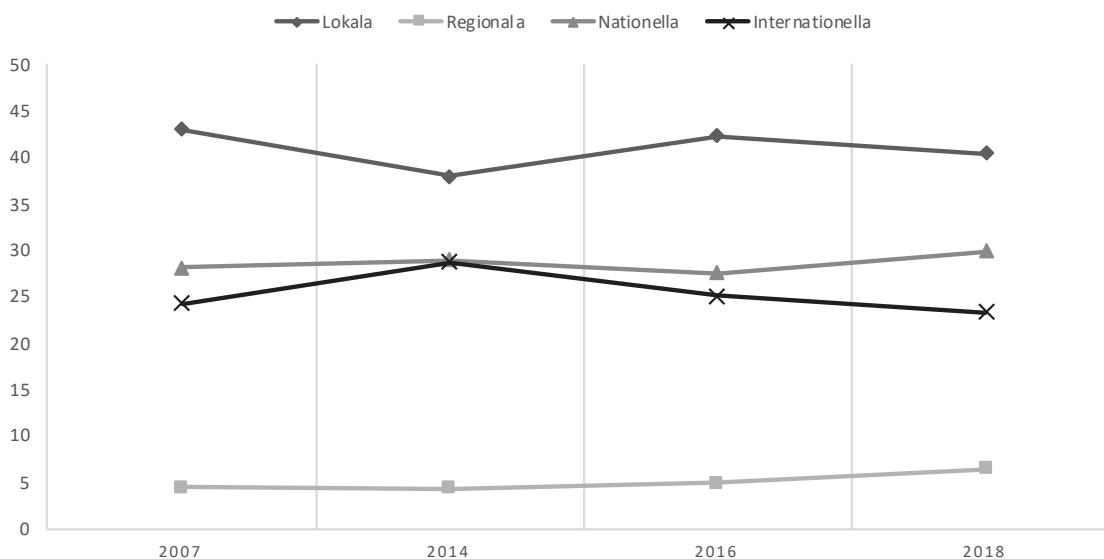
1. Hur stor andel av det svenska nyhetsutbudet är av internationell karaktär, och hur har andelen internationella nyheter förändrats över tid (2007–2018)?
2. Vad karaktäriserar innehållet i internationella nyheter i svenska medier i termer av ämne, omfattning, ursprung och journalistisk positionering?
3. I vilka svenska medier är andelen internationella nyheter störst?
4. Hur populära är internationella nyheter?

För att få svar på dessa frågor läggs fokus på variabeln som mäter svenska nyheters huvudsakliga geografiska prägel – nivån på vilken händelserna i nyheterna förekommer. Institutet för mediastudier definierar här fyra kategorier: lokala nyheter, regionala nyheter, nationella nyheter och internationella nyheter. Även om ett teoretiskt fokus läggs på just de internationella nyheterna inkluderar analyserna i det här kapitlet samtliga geografiska positioner.

Andelen internationella nyheter i det svenska nyhetsutbudet

Mellan åren 2007 och 2018 utgjorde andelen internationella nyheter mellan 23 och 29 procent av det svenska nyhetsutbudet. Lokala nyheter stod för den största andelen, följt av nationella nyheter. Regionala nyheter var den överlägset minsta nyhetskategorin. Andelen internationella nyheter var som lägst vid det senaste mättillfället 2018 (23,3 %) och högst 2014 (28,7 %). Även om vi ser en svagt vikande trend över tid vittnar tidsspännet 2007–2018 om kontinuitet gällande andelen internationella nyheter i det svenska nyhetsutbudet.

Figur 1. Geografisk prägel på svenska nyheter 2007–2018 (procent)

Kommentar: "NA"-kategorin (n=1 252) i geografivariabeln är exkluderad från analysen. En läsare bör notera olikheterna i mätpunkterna: sju år skiljer mellan den första och den andra mätpunkten varpå två år skiljer mellan resterande mätpunkter.

Vad karaktäriserar innehållet i de internationella nyheterna?

Andelen nyheter om sport, underhållning, vetenskap och teknik samt krig och konflikt är större bland de internationella nyheterna än nyheterna som utspelar sig på lokal, regional och nationell nivå. De lokala nyheterna handlar, oftare än nyheter med en annan geografisk position, om exempelvis brott, olyckor och livsstil/hälsa medan de regionala nyheterna oftare än andra nyheter handlar om sociala frågor, väder och miljö. De nationella nyheterna berör oftare frågor om politik och ekonomi.

Jämför vi de internationella nyheterna med de nationella är skillnaderna alltjämt marginella. Andelen politiska nyheter är dock förhållandevis större bland nyheter som utspelar sig på nationell nivå än bland de internationella nyheterna, medan andelen nyheter om vetenskap och teknik samt krig och konflikter ges relativt större utrymme i de internationella nyheterna (Tabell 1).

Tabell 1. Ämnesfördelning i lokala, regionala, nationella och internationella nyheter. Procent.

Ämne	Lokala	Regionala	Nationella	Internationella
Politik	8,6	15,8	23,3	17,8
Ekonomi	7,4	6,6	8	5,1
Sociala frågor	16,2	32,1	17	5,6
Sport	8,4	2,5	12	13,6
Olyckor	8,8	4,7	1,4	4,9
Kultur	6,6	3,8	5,3	4,4
Underhållning	3,5	0,8	9,1	12
Väder	0,7	9,6	1,6	0,3
Vetenskap och teknik	0,6	0,3	1,9	4,8
Media	0,7	2,8	2,6	0,7
Miljö	1,2	4,3	2	2,7
Brott	23,4	10,9	4,6	6,5
Livsstil/hälsa	12,6	4,7	10,1	10,4
Krig och konflikt	0,1	0,1	0,4	9,8
Övrigt	1,1	1	0,8	1,3
Total	100 (n=7 468)	100 (n=924)	100 (n=5 253)	100 (n=4 657)

Kommentar: "NA"-kategorin (n=1 252) i geografivariabeln är exkluderad från analysen. **Fetmarkerad** avser att ämneskategorin förekommer oftare i den givna geografiska prägeln än bland nyheter med annan geografisk prägel.

Internationella nyheter är i snitt 428 ord långa, vilket är längre än både lokala och regionala nyheter, men kortare än de nationella nyheterna. När det gäller de audiovisuella medierna tappar de internationella nyheterna, som i snitt är nästan tre minuter långa. I dessa medier är bara de lokala nyheterna kortare (i snitt två minuter) medan de regionala och de nationella nyheterna är längre (fyra och en halv respektive nästan fyra minuter långa) (Tabell 2).

Tabell 2. Nyheternas omfattning. Medelvärden.

	Antal ord (text)		Antal minuter och sekunder (ljud/bild)	
	Medelvärde	Standard- avvikelse	Medelvärde	Standard- avvikelse
Lokala	288,89	264,957	1,9258	4,16608
Regionala	293,70	250,109	4,5035	18,25574
Nationella	474,33	522,697	3,7978	12,17178
Internationella	428,12	476,579	2,9833	9,67597

Kommentar: Missingvärden har exkluderats. Standardavvikelsen är ett spridningsmått: observationernas genomsnittliga avvikelse från medelvärdet.

Vidare är internationella nyheter oftare än andra nyheter inköpta från extern nyhetsproducent. 69,3 procent av de internationella nyheter produceras av den egna redaktionen, vilket betyder att nästan en tredjedel tas in från annat håll. Detta kan jämföras med de regionala nyheterna där nästan 92 procent produceras ”in house” (Tabell 3).

Tabell 3. Nyheters ursprung efter geografisk positionering. Procent.

Ämne	Lokala	Regionala	Nationella	Internationella
Egen nyhet	88,1	91,8	73,2	69,3
Nyhetsbyrå	6,2	3,2	13,5	23,8
Mix	0,6	0,9	1,2	1,8
Partner	0,8	0,3	1,9	2
Annan	4,2	3,9	10,3	3,1
Total	100 (n=6 200)	100 (n=777)	100 (n=4 842)	100 (n=4 347)

Kommentar: Missingvärden har exkluderats.

Tabell 4 visar förekomsten av olika journalistiska positioneringar i nyheter med olika geografisk prägel. Överlag finns inga tydliga skillnader här – de allra flesta nyheter är neutralt rapporterade. Resultaten ger dock vid handen att journalister som skriver nationella och internationella nyheterna oftare är kritiska än när de rapporterar om det lokala eller regionala.

Tabell 4. Journalistisk positionering i lokala, regionala, nationella och internationella nyheter. Procent.

Ämne	Lokala	Regionala	Nationella	Internationella
Kritisk	2,1	4	12	6,4
Neutral	96,2	94,7	85,3	92,3
Förespråkande	1,8	1,4	2,7	1,3
Total	100 (n=6 813)	100 (n=884)	100 (n=4 360)	100 (n=4 063)

Kommentar: Missingvärden har exkluderats.

I vilka svenska medier är andelen internationella nyheter störst?

Jämfört med nyheter som publiceras i de analoga kanalerna är webbexklusiva nyheter i mycket högre grad av internationell karaktär (38,9 %). Andelen lokala och regionala nyheter är också mycket lägre på webben än i de analoga kanalerna. Bland tevenyheter är andelen internationella nyheter minst (Tabell 5). Skillnaderna mellan medieformerna beror givetvis på en rad faktorer varav tekniska möjligheter och kostnader för publicering av internationella nyheter är två (det är, exempelvis, mer kostsamt att köpa in eller producera egna internationella inslag på TV än att göra detsamma på nätet i textform).

Tabell 5. Fördelning av nyheter med olika geografisk prägel i olika kommunikationsmedier. Procent.

	Tidning	TV	Radio	Webb
Lokala	40	46	47	12,6
Regionala	3,5	10,6	14,7	0,7
Nationella	29,5	24,6	22,6	47,8
Internationella	27	18,8	15,7	38,9
Total	100 (n=14,595)	100 (n=2 204)	100 (n=1 233)	100 (n=270)

Kommentar: "NA"-kategorin (n=1 252) i geografivariabeln är exkluderad från analysen.

Med Tabell 6 vänder vi oss till skillnader i andelen nyheter med olika geografiska prägel mellan olika nyhetsförmedlare. Föga överraskande är andelen internationella nyheter mycket större i public services riksmidier (SVT, SR) och i kommersiella riksmidier än i de lokala medierna. Där dominerar istället de lokala och regionala nyheterna. Vi noterar också att public service och kommersiella medier på riksnivå knappt skiljer sig åt när det gäller andelen internationella nyheter (en halv procentenhet mer i public service).

Tabell 6. Fördelning av nyheter med olika geografisk prägel i public service och kommersiella medier. Procent.

	Public service Riksnyheter	Kommersiella Riksmidier	Public service Lokala nyheter	Kommersiella lokalmedier
Lokala	18,1	17,6	62,1	65,8
Regionala	2,9	0,9	17,4	6,4
Nationella	37,1	40	16	17,7
Internationella	42	41,5	4,5	10,1
Total	100 (n=877)	100 (n=8 451)	100 (n=2 234)	100 (n=6 740)

Kommentar: "NA"-kategorin (n=1 252) i geografivariabeln är exkluderad från analysen.

Hur populära är internationella nyheter?

Internationella nyheter får i snitt fler visningar på webben och fler tittare och lyssnare på radio och tv än nyheter med annan geografisk prägel. De internationella nyheterna åtnjuter alltså en popularitet samtidigt som dess andel i nyhetsutbudet över tid minskat något. Minst uppmärksamhet får de regionala nyheterna, både på webben och på tv och radio (Tabell 7). För-

klaringen till detta ligger naturligtvis i att lokala och regionala nyheter talar till en mycket mindre publik än vad internationella nyheter gör. Det är dock intressant att de internationella nyheterna tycks åtnjuta större uppmärksamhet än de nationella nyheterna.

Tabell 7. Användning av nyheter med olika geografisk prägel. Medelvärden.

	Antal visningar per artikel på webben		Antal lyssnare/tittare per inslag (TV/radio)	
	Medelvärde	Standardavvikelse	Medelvärde	Standardavvikelse
Lokala	12,880	45,297	243,979	333,085
Regionala	10,195	45,562	68,947	105,736
Nationella	31,636	75,543	589,566	386,015
Internationella	41,253	72,730	646,968	360,526

Kommentar: "NA"-kategorin ($n=1\ 252$) i geografivariabeln är exkluderad från analysen. Data över antal visningar och antal lyssnare/tittare finns bara för 2018 ($n=4\ 809$). Standardavvikelsen är ett spridningsmått: observationernas genomsnittliga avvikelse från medelvärdet.

Sammanfattning och avslutande diskussion

I en tid då medieforskare (Berglez, 2008; Ward, 2010) uppmuntrar till ett journalistiskt paradigmskifte till fördel för en global journalistik tycks andelen internationella nyheter i det svenska medieutbudet minska. Datamaterialet som ligger till grund för det här kapitlet vittnar om en svagt vikande andel internationella nyheter, medan andelen nyheter med regional eller nationell prägel ökar något. 2018 utgjorde internationella nyheterna 23 procent av det totala nyhetsutbudet. Vid första anblick tycks detta kontrastera Barnhursts (2016) bild av den ökande an-

delen nyheter som fokuserar på händelser i andra länder. Här måste vi dock notera att Barnhursts studie sträcker sig över mycket längre tidsperiod (1894–1994) än föreliggande studie, och att han studerar amerikanska medier. Kontrasten väcker ändå frågan om vad longitudinella och komparativa studier av svenska medier skulle visa.

Vidare visar analyserna att de internationella nyheterna till sitt innehåll liknar de nationella nyheterna och att den internationella positionen är överlägset störst bland webbexklusiva nyheter. Kommersiella medier och public service-medierna på riksnivå publicerar lika stor andel internationella nyheter.

Detta bjuder in till några normativa frågeställningar. Vad är en ”lagom” andel internationella nyheter? Borde andelen vara större – ska redaktionerna i sådana fall göra avkall på lokala, regionala eller nationella nyheter? Bör de internationella nyheterna handla om andra saker än de nationella nyheterna? I nuläget utgör politik, sport och hälsa och livsstil de vanligaste ämnen bland de internationella nyheterna som publiceras av svenska journalister. Borde exempelvis krig-, konflikt- och miljöfrågor ges större utrymme?

I Berglez (2008) teori om global journalistik ska händelser beskrivas på ett sätt som placerar dem i ett globalt sammanhang. Publiken ska få grepp om världens sammankoppling och komplexitet – att fabriksnedläggningen i bruksorten är del i ett mycket komplicerat, transnationellt händelseförlopp. Detta är framförallt en fråga om hur journalister väljer att *gestalta* en nyhet snarare än vilket nyhetsämnet är. Det material som ligger till grund för föreliggande kapitel

möjliggör inte sådana analyser, men mot bakgrund av tidigare forskning om journalisters dagliga arbete (Dencik 2013; Lindell och Karlsson 2016) kan vi förvänta oss att en sådan gestaltning av händelser är en marginell företeelse. Vi har också sett att internationella nyheter, jämfört med de nationella nyheterna, tenderar att vara mindre till sin omfattning (mätt i antal ord och minuter och sekunder), att de oftare än andra nyheter tas in från en extern nyhetsproducent samt att journalisternas hållning i de internationella nyheterna är mindre kritisk.

Resultaten föranleder också frågan om public services uppdrag i en globaliserad värld. Bör public service, som i nuläget publicerar lika mycket internationella nyheter som de kommersiella mediehusen, ligga i framkant när det gäller ett internationellt fokus? Faktum är att de internationella nyheterna tycks generera uppmärksamhet (här mätt i sidvisningar och antal lyssnare och tittare).

Frågan om den globala journalistiken är inte enkel att besvara, och den blir inte mindre komplicerad i en tid då också lokaljournalistiken är utmanad. Nyhetsredaktioner läggs ned – framförallt på glesbygden (Nygren och Appelgren 2015; Ohlsson 2016). Från normativt håll ska journalistiken skapa både en världsmedborgare och engagerad kommuninvånare, och tillika en välinformerad deltagare i demokratin. Journalistiken förväntas, i en tid av begränsade resurser och sviktande kommunbevakning, skjutsa in publiken i den världsliga gemenskapen *och* i det lokala samfundet. Frågan är vilka medier och journalister som ska göra vad, med vilka resurser och för vilka

medborgare. Journalistiska rutiner och normer är dock, inte utan anledning, framförallt konfigurerade mot att säkerställa publikens förankring i det lokala och det nationella. Dessutom är intresset för internationella nyheter ojämnt fördelat i samhällets hierarki: intresset är högre i medelklassen än i arbetarklassen (Lindell 2018). Men världen blir inte mindre globaliserad. Frågan om journalistikens roll i globaliseringens tidevarv är en av de centrala frågorna journalister, nyhetsredaktioner och medieforskare fortsatt behöver diskutera.

Referenser

- Barnhurst, Kevin G (2016) *Mister Pulitzer and the Spider: Modern News from Realism to the Digital*. Urbana, Chicago, Springfield: University of Illinois Press.
- Berglez, Peter (2008) What is Global Journalism?. *Journalism Studies* 9(6): 845–858.
- Dencik, Lina (2013) What Global Citizens and Whose Global Moral Order? Defining the Global at BBC World. *Global Media and Communication* 9(2): 119–134.
- Kant, Immanuel (1795/2009) *Den Eviga Freden* (översatt av Alfred W. Johansson). Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag.
- Lindell, Johan (2018) *Smaken för nyheter: Klasskillnader i det digitala medielandskapet*. Göteborg: Nordicom. Tillgänglig: <https://www.nordicom.gu.se/sv/system/tdf/publikationer-hela-pdf/smaken-for-nyheter-redigerad-180913.pdf?file=1&type=node&id=39712&force=0>

- Lindell, Johan och Karlsson, Michael (2016) Cosmopolitan journalists? Global journalism in the work and visions of journalists. *Journalism Studies* 17(7): 860–870.
- Nygren, Gunnar och Appelgren, Ester (2015) Färre journalister producerar mer för fler kanaler. I Truedson, Lars (red) *Mediestudiers årsbok 2014/2015*. Stockholm: Institutet för mediestudier.
- Ohlsson, Jonas (2016) Pressad ekonomi sänker dagstidningarnas kommunbevakning. I Truedson, Lars (red.) *Mediestudiers årsbok 2015/2016*. Stockholm: Institutet för mediestudier.
- Ward, Stephen (2010) *Global Journalism Ethics*. Montreal & Kingston, London, Ithaca: McGill-Queen's University Press.